

»SLOVENE« velja
po pošti na vse strani Jugosla-
vije in v Ljubljani:
na celo leto naprej . K 240—
na pol leta 120—
na četrt leta 60—
na en mesec 20—
za izposojnino celoletno K 420—
Sobotna izdaja: —
na celo leto K 40—
na izposojnino 55—

SLOVENE

Inserati:
Enostopna petstvarica (39 mm
široka in 3 mm visoka ali nje
prostor)
za enkrat . . . po K 6—
poslana itd. . . po K 9—
Pri večjem naročilu popust.
Najmanjši oglas 9/9 mm K 15.
Izbija vsak dan izvezemši
ponedeljka in črta o praz-
niku ob 8. uri jutraj.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
Razpisni se ne vračajo; nebrankirana pisma se ne
sprejemajo. Uredn. telef. št. 50, upravn. št. 328.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. — Račun poštne bran.
Ljubljanske št. 650 za naročnika in št. 349 za oglase,
avstr. in češke 24.797, ojr. 23.511, bosn.-herc. 7563.

Jugoslovanski klub in ustava.

Govor narodnega poslanca dr. Janka Šimraka na seji ustavnega odbora dne 9. febr. t. l.

Trifković, Hrvati in Slovenci.

G. minister Marko Trifković je rekel: »Pa kaj še hočete več! Dali smo vam, da je bil g. Korošec minister; dali smo vam ministra Drinkovića, dali smo vam bana Laginjo! Vse smo vam dali! Pričakoval sem, da bo g. Trifković naštel tudi vse strojepiske, ki so prišle iz Hrvatske semkaj in rekel: Kaj hočete še več!

Vidite, gospoda, kako smo mi Hrvati širokodušni Jugoslovani in ne delamo vprašanja iz tega, da je v Zagrebu predsednik vlade ali kakor ga vi imenujete v najnovejšem času — vršilec banske službe mož, ki pripada srbskemu delu našega naroda; da je v Sarajevu mož, ki pripada srbskemu delu našega naroda; da je v Splitu mož, ki pripada srbskemu delu našega naroda! In mi niti ne pisnemo, niti ne škrtujemo z zobmi! Nikdo od nas, gospoda, niti ne zine!

Mi imamo uradnike, takozvane finančne delegate v Zagrebu, v Sarajevu, v Splitu in ne vem, kje še, pa se je smatralo, da so ti delegati črno-zolte mentalitete in iz Beograda so jim poslali pomočnike, ki bodo kontrolirali njihovo delo. To so pomočniki srbskega dela našega naroda, in mi zopet niti da zinemo!

Nočejo sporazuma.

Gospoda moja! Vaša centralistična in hegemonistična politika je danes tako daleč dovela, da vi pri sestavljanju te ustave menite, da vam ni treba iskati točke dotika ne sporazuma z dr. Korošcem, dr. Drinkovićem, dr. Laginjo in z voditeljem Bunjevcev Blaškom Rajićem.

Govornik je nato kritiziral nemarnost vlade, da minister niti z eno besedo ni razložil, kako si vlada misli notranjo ureditev države in katere razloge da ima za centralistični sistem. Nasproti g. Vesniću, ki je zanikal, da bi bili došli zastopniki Narodnega veča v Beograd v svrhu pogajanj in s kakimi pogoji, je govornik dokazal, da je bila

vlada Narodnega veča suverena.

8. novembra 1918. leta je pisal iz Zeneve tedanji predsednik kraljeve srbske vlade g. Nikola Pašić g. dr. Korošcu med drugim tudi to-le:

»U ime kraljevske srpske vlade čast mi je izvesti Vas, da ova priznaje Narodno Veče u Zagrebu kao zakonitu vladu Srba, Hrvata i Slovenaca, koji žive na teritoriji austro-ugarske monarhije, i da sam

danas uputio notu vladama Francuske, Engleske, Italije i Severnim Sjedinjenim Državama Američkim moleći ih, da i oni sa svoje strane priznaju Narodno Veče u Zagrebu kao zakonitu vladu jugoslovenskih zemalja bivše monarhije Austro-ugarske, kao i da priznaju dobrovoljačkim trupama ovih zemalja karakter ratujuće stranke. U priložu Vam šaljem prepis ove note.

U isto doba kraljevska vlada prima k znanju, da je Narodno Vijeće poverilo g. Trumbiću, predsjedniku Jugoslovenskog Odbora u Londonu, mandat, da ga predstavlja kod saveznika sve dotle, dok ne bude stvoren zajednički organ za diplomatsku akciju.

Ravno tako je pisal v novembru 1918. leta g. Pašić poslanštvom kraljevine Srbije v Parizu, Londonu, Washingtonu in Rimu sledeče:

»Molim saopćite vladi kod koje ste akreditovani, da je kraljevska vlada priznala Narodno Vijeće u Zagrebu kao legitimnog predstavnika Srba, Hrvata i Slovenaca, koji stanuju na teritoriji bivše austro-ugarske monarhije. Narodno Vijeće, koje je izabrano od nadležnih narodnih predstavništava, smatrat će se kao vlada Jugoslovena na teritoriji bivše austro-ugarske monarhije sve do definitivnoga konstituisanja jedne države Srba, Hrvata i Slovenaca.

Iz tega se jasno vidi, da je bilo Narodno veče suverena oblast. Ta vlada je bila znana, tu je navzoč priča g. Ljuba Jovanović. Poznal jo je tudi tedanji fin. minister g. Stojan Protić, ki je nadomestoval ministrskega predsednika g. Pašića, da bi šel v Beograd. Narodno veče v Zagrebu je dobilo od hrvatskega sabora mandat, da razpravlja, pod kakšnimi pogoji da gre v Beograd. Prišli smo v Beograd. Uspeh pogajanj je bila adresa Narodnega veča na prestolonaslednika regenta in regentov odgovor na to adreso. Oba ta akta sta bila prečitana in soglasno sprejeta od srbske narodne skupščine, ki se je ravno radi tega sestala v Beogradu.

Zahtevamo ravnopravnost — odklanjamo majorizacijo.

V adresi Nj. Visočanstvu prestolonasledniku regentu, v odgovoru nanjo kakor v vseh predhodnih aktih — meni je ta zadeva dobro znana, ker sem bil pri vsakem koraku navzoč — se nahajajo poglavitne misli in ideje. Prva je bila, da morajo biti vsa tri plemena enakopravna. Iz tega izhaja druga ideja, ki sestoji v tem, da ne sme biti nobeno plemeno majorizirano (preglasovano) v ustavotvorni skupščini.

Nočem se spuščati v pravno diskusijo, hočem samo poudariti, da se je

proti majorizaciji naglasilo na enem mestu, da se zahtevajo dve tretjini, na drugem mestu kakor v krfskem paktu, kvalificirana večina za sprejetje ustave. Poudarjam, da grešite proti pravnim temeljem države, ako hočete sprejeti to ustavo z majoriziranjem Hrvatov in Slovencev. Zato boste vi odgovorni. (Jovan Jovanović: »Vi tako mislite!«) Da, jaz tako mislim in sem o tem prepričan.

Še večjo napako kot g. Milenko Vesnić in Marko Trifković je napravil v tej zadevi Svetozar Pribičević. On je tako okreten politik, da je dejal: Vse to je treba tolmačiti kot evolucijo (razvoj). On je v Zagrebu v hrvatskem saboru, kateri je izrekel Narodnemu veču zaupnico, prvi izrekel besedo, da ne sme biti majoriziranja enega plemena po drugem, danes pa pravi: To sem ugotovil radi množice, da zasenčim prostaštvu. Moja stranka tedaj ni stala na tem stališču.

Gospodje, takšna politika, takšna argumentacija, oprostite besedi, je čisto navaden cinizem, ki ga nahajamo v Macchiavelijevem »Il principe«. (Dr. Svetislav Popović: Tega ni dejal Pribičević!) Vem, gospodje, da vam je to neprijetno, a vam bo še neprijetnejše.

Zakonodajna avtonomija.

Naša jugoslovanska ljudska stranka stoji na stališču zakonodajnih pokrajinskih avtonomij, ki morajo imeti svoje meje ne samo na osnovi gospodarskih in zemljepisnih razmer, ampak tudi na temelju zgodovinskih mej. S tem vas bo boljše seznanil moj tovariš, ki bo o tej zadevi natančno razpravljal. (Dalje.)

Oz. o u ustavnem od- boru.

Beograd, 10. febr. 1921.

Nemška ljudska knjiga o slavni prebivalcih mesta Schilde ima en znamenit stavek. Pravi namreč, da imajo Schildani to-le posebnost: vsak zase je pameten, vsi skupaj so pa neumni.

Na ta duhoviti izrek se spomni človek, če opazuje delo v zakonodajnih zbornicah. Narod pošlje tja, kakor upa, svoje najbolje može. Ti se pa v zbornici o sujejo, obkladajo z ogabnimi očitki, natolcujejo, ne najdejo drug na drugem dobre dlake in — kar je glavno — so nezmorni, da napravili kak koristen zakon, zaradi česar jih je baš narod poslal v skupščino. Dostojanstva zbornice se zavedo šele takrat, kadar se pride poslanec k predsedniku pritožiti, ker ga je njegov tovariš v zbornici klofnil, ali pa, če je treba kaznovati poslanca, ki reče o zbornici, da je to

norišnica. In vendar so po večini ti poslanci solidni, pošteni možje, delavni in vneti za javni blagor.

Mi se ne bomo tu spuščali v razmotrivanje, kako bi nam te pojave razložil n. pr. psiholog mas; mi danes samo konstatiramo dejstvo, da je naša konstituanta tem pametnejša, tem zmožnejša za stvarno debato, čim manj poslanec je skupaj.

Sedaj je, če štejeemo še Radićevce, skoro 90% poslancev doma in samo 10% jih je ostalo v zbornici. Teh 42 izvoljenih ima v 40 dneh zbranosti in solidnega dela izdelati načrt ustave, ki mu bo nato dal plenum svoj blagoslov. Sedaj delajo solisti — med njimi mnogo najboljših moči cele zbornice — potem bo nastopil šumni zbor.

Ta odbor hoče delati v miru in je iz tehtnih razlogov odklonil predlog komunistov, da bi bile seje dostopne javnosti, kakor tudi prošnja žurnalistov, da bi smeli prisostvovati sejam. Javnost hoče za sedaj obveščati po uradnih komunikacijah. Pozneje bo itak dobila v roke stenografske zapisnike. A dostop k sejam imajo samo poslanci, ki pa se te pravice poslužujejo v prav skromni meri.

Dobre posledice omenjenega števila poslancev se že kažejo. Poslanci se zavedajo, da jih ne obdaja škodoželjna publika, ki bi se veselila, če koža vjame v besedi, in ga proglasila urbi et orbi za srboali hrvatofober, za nazadnjaka, separatista in kakor se že imenujejo cvetke, s katerimi žanjejo puble gave ceno odobravanja. Ne govori se toliko skozi okno, skuša se pridobiti nasprotnika z razlogi in mirnim nastopom. »Mi nismo zato tu, da si zasiguramo svoje bodoče mandate, mi smo se zbrali, da izdelamo najboljšo ustavo, kakršna je pri sedanjih sestavi zbornice mogoča,« je rekel danes Ljuba Jovanović, eden najpatriotičnejših srbijanskih politikov v radikalni stranki.

Včasih bi si bil človek želel, da bi se pojavili med poslanci, ki preko strankarskih prepričev niso prišli do dela, oni nešteti mrtveci, ki so kupili ujedinjenje Jugoslovanov s svojo mučeniško smrtjo. Danes pa vidimo, da se poslanci ne samo zavedajo svoje odgovornosti do mrtvih, ampak da jo očitno naglašajo. Mi nismo odgovorni samo svojim volilecem (= sedanosti), mi smo v tem trenutku, ko delamo ustavo, odgovorni tudi našim (= grobovom (= preteklosti) in našim otrokom; tako nekako je rekel Ljuba Jovanović.

Da seveda na prijetljivost vladnih strank dobrodejno vpliva bridka zavest, da vlada še nima tistih 211 glasov, ki jih rabi za sprejetje ustave, je jasno. Vendar bi pa krivo sodil, kdor bi v veselji škodoželjnosti hotel videti samo ta razlog. Resnica je namreč, da je med poslanci mnogo

vali in mir njegov, ki ga je skoro zapeljal, da bi začel iskati stike s poslušavci izven glasbe. Škoda, da nam je moral tolmačiti tujo glasbo, ker imamo domače tako malo. Tudi on je bil odlikovan z vencem. Umetnikoma srečno pot in veliko uspeha. K.

Fran Radešček:

Preko / Ibanije.

(Dalie.)

V Prizrenu.

Kmalu nato sem odrinil in nedejlo potem sem na prisojni ledini dohitel druga dva tovariša, ki sta udobno ležala na vlažni nizki travi, po kateri se je paslo njihovo kljuse. Pridružil sem se njima in nadaljevali smo pot k Prizrenu po blatni cesti, katero so gosti obrobili obsnežene akacije.

Po nekoliko ovinkih ob z grmičjem zaraščenih globelih smo končno zagledali naš cilj. Pri prvih prizrenskih hišah prodajali so Arnavti slabo »rakijo«, katere smo si privoščili par kozarčkov ter potem zavili skozi ozke in zamazane ulice k bogosloviji, ki je bila določena v stanovanje našemu štabu. Starinsko, toda dobro ohranjeno veliko poslopje, tiči kot prilepljeno v hribu, ki se dviga iz sredine Prizrena. Še više gor, iznad bogoslovije, se ahaaja vojašnica. N' čuda tedaj, da so vse ulice v smeri k tema dvema poslopjima bile popolnoma zamašene z vojaškimi vozovi, ki

LISTEK.

Poslovilni koncert Josipa Rijavca in Cirila Ličarja.

Pred odhodom na svetovno turnejo sta se umetnika tudi v Ljubljani oglasila. Če jima bo sreča tudi v svetu tako naklonjena kot v Ljubljani; če bosta pred tujimi narodi, ki ne bodo prišli poslušat z gorkim hrepenenjem v srcu, ampak veliko bolj z nezaupno sumno in v kritičnem duhu, znala ohraniti to mirno samozavest; če bosta s to pestro, za evropske narode vendarle v marsičem nenavadno, deloma izredno dražljivo, v melodičnem, ritmičnem, tonalnem oziru njim mestoma nezasišano, po občutju tako trpko-mehko, kot izbrani duh rožmarina grenko-opojno dehtečo pesmijo vsaj četrtinko tega ognja razvnela, ki je večeraj užigal poslušavstvo v gledališču: se bo tujcem jugoslovanska glasba prikazala v blestečem sijju.

Res da vse, kar sta prikazala, ni enakovrstno, tudi ne morda vse prvovrstno obdelano, toda bogastva je v teh skladbah toliko, in deloma že za naša, kaj šele za francoska ali angleška ušesa tako eksozotično bujnega, da bodo dobili vsaj slutnjo, če že ne jasnega vtisa o lepoti jugoslovanske glasbe.

Pred vsem se moramo pomuditi pri narodni pesmi; zastopane so bile srbske,

hrvatske in slovaške, slovenske nobene; vzrok je pač v tem, da nimamo za koncert nobene obdelane ne za solista, ne za klavir. Manojlovičevi makedonski sta izborni obdelani, Lhotkovi hrvatski zlasti druga kar naravnost izbrano. Nad vse pa Novakovi slovaški. Zdi se pa, da če ima pesem še tako sijajno prirejeno opremljenje, je to sijajno opremljenje lepo samo enkrat, če nima za naslednjo kritiko kontrasta. Tretjo ali četrto kritiko si, ko nam je kontrast pozornost v novo smer obrnil, prvotne harmonične opreme naravnost zaželimo; zopet se nam zdi lepa, morda celo lepša kot prvič, ker jo bolje razumemo. Ko bi se bili skladatelji tega načela vselej držali, bi bil vtis še silnejši in neprimerno globlji. — Milojevićeve srbske narodne stvari za klavir so brez dvoma lepe, posebno mehak vtis je napravilo »Kosovo«, ki v neutrušenem hrepenenju nekam v daljo izdoni. Srbski ples št. 2. je ljubeč, naivno razposajen, postludij krepak. Umetno pesem so zastopali: Konjović z jako težkim občutjem; Milojević, ki je ves pon eksotično-žarnega čuvstva (primeri Japan); Hatze, ki je pokazal gorkoto, tudi Rijavec je šele tu odkril ožarjenost višave ali — če ljubše — zastrte globine svoje umetniške notranjosti; Gotovac ima ogenj; ob Ravniku je vse napeto po »niti«, skoro bi dejali: se globljo zamislilo in vase pogreznilo: mislim, da

ga bo širni svet lahko in rad umel. Škerjanc se utegne glasbeni javnosti priljubiti, poln je sanjave romantike, dasi bi jo skoro rad zanikaval; zdi se, da sam v sebi še ni umerjen in zato ne more dati hotelu vselej točnega izraza; pa to še vse pride, ko ne bo hotel več izraziti kot to, kar čuti.

Lajovic je seveda mož, ki ve, kaj hoče in vselej dobi tudi sredstva, da pove, kar čuti, dobro pretehta, kaj je treba, da izrazi svoje duševno razpoloženje in raje pove z eno besedo manj nego z eno besedo preveč. In ravno s to svojo dobro odtehtano preprostostjo naravnost mogočno učinkuje. Vsaj večeraj je vse gmelno ob njegovi nežni pa tudi silni serenadi; Stepan je zaključil večer z »Zlato Ančko«, ljubko, mehko kakor nočka z mesečino, z gorkim vetrcem...

G. Rijavca že poznamo; samozavesten pevec je postal, glas mu je postal še bolj mehak pa tudi krepak; nevarnost preveč poudarjane že sicer izredno krepke nosne resonance je srečno objadral, čuvstvanje in sploh pojmovanje je poglobil, zato ni čuda, če je bilo občinstvo očarano. Nekaj ognja je seveda priptovati romantičnemu razpoloženju ob slovesu. Dobil je tri mogočne vence.

G. Ličar je izvrsten pianist. Res da klavir ni bil prvovrsten — motila nas je kopica plehkkih tonov v mali in zlasti dvakrat črtani oktavi, toda igro smo občudo-

širokogrudih ljudi, pravih Jugoslovancov, in da še davno ni iz naših Srbov, Hrvatov in Slovencev izginila ona prijaznost in linost v občevarju z bližnjim, ki je podlaga celumu svetu znane slovanske gostoljubnosti. Morebiti je te lastnosti med Jugoslavlani tem več, čim bližje so po svojem življenju pravi prvotni slovanski duši.

Seveda so poslanci daleč od tega, da bi se v svojih nazorih strinjali. Tega ni niti treba. A treba pa je, da medsebojnih razlik ne večajo umetno s tem, da jih pretiravajo in dopovedujejo drug drugemu med žalitvami. Z malo izjemami se mora reči, da se debatira tako, da iščejo poslanci medsebojnega sporazuma in da se želijo drug od drugega kolikor toliko učiti. Kajti vsaka stranka ima v svojem programu to ali ono misel, ki je zmožna za življenje in ki se bo prej ali slej uveljavila, četudi morebiti ne v obliki, v kateri sedaj nastopa.

V obče se opaža, da nastopajo zlasti Srbijanci s precej izvežbanimi govorniki in verziranimi debaterji in politiki. Oni so imeli dosedaj edini res usodo svojega naroda v rokah in so zavestno odločali tudi v najvišjih državnih zadevah. Narod pa, ki ni svoboden, ne more nikdar razviti svojih sil na polju najtežje umetnosti: dobrega vladanja države.

Vsled taktike Radičevcev, ki jo bodo bržkone Hrvatje še obžalovali, ni sestava konstituantne taka, da bi mogli mi gojiti upanje na tako ureditev države, kakršno si želi slovensko ljudstvo. A pravilno je opozarjal Jovanović, da naj zbornica ne pozabi, da je treba k enajstotisti poslancev Narodnega kluba pristeti še pol stotine Radičevcev, če hočemo pravilno oceniti pomen posameznih skupin. Prvi dnevi plenarnih sej konstituantne so bili vse prej nego razveseljivi. Nespravljivost, trma in surovo majoriziranje je slavilo svoj praznik. S skrbjo se je vpraševal prijatelj Južoslavije, kam bo privedlo delo, pričeto s tako nebratskimi in nedržavnimi nastopi. Ali se obrača stvar na boljše? Daj Bog, da nas ne vara rahla nada, ki se nam hoče vzbuditi v srcu, kakor nas je doslej varala še skoro vedno!

Gospodarstvo.

Janko Jovan.

Naši carinski tarifi.

(Dalje.)

Pri izvozu sirovih kož je bilo Gospodarskemu svetu merilo, da imamo v državi zadostno razvito usnjarsko industrijo ter bi bilo škodljivo dovoljevati izvoz sirovih kož brez carine. Vsled tega ostanejo kože ovčje in svinjske zacarinjene pri izvozu s 400 din., jagetovne in ovnove z 200 din., a izvoz govejih kož se s prohibitivno carino onemogoči. Pri izvozu sirovin, ki se morejo v državi predelati v poluizdelke, je treba pomisliti, da bi s slobodnim izvozom težko oškodovali našo domačo industrijo. Umevno je, da je ta zabrana zlasti neprijetna sosednim državam s še slabšo valuto kot je naša, ker jim je mogoča vsled cenejših delavskih moči nabava sirovin pri nas, a potem uspešna konkurenca pri zopetnem uvozu izgotovljenih fabrikatov. Vso pažnjo je posvetil Gospodarski svet lesni industriji. Vodilo ga je načelo čim bolj otežiti izvoz sirovega okroglega lesa, olajšati pa izvoz polizdelanega in izdelanega. V tem smislu so se carinske postavke zmanjšale in tako omogočilo naši industriji iti konkurenčno pot z drugimi državami, ki so zlasti pod zaščito takozvanega jadranskega tarifa južne železnice grozile izpodrinuti nas s trga. Gospodarski svet je na to nevarnost opozarjal zlasti zastopnike železniškega ministrstva ter zahteval, da se železniško ministrstvo

resno zavzame za rešitev tega važnega vprašanja ter prepere, da poedine države izkoristijo izjemne tarife v našo škodo. Velikega pomena je oprostitve carine pri izvozu oglja. Pri nas, kjer imajo v kuhanju oglja tisoči prebivalcev svoj kruh, je bila ta rešitev nujno potrebna. Carine bode oproščen tudi izvoz vina in alkoholnih pijač sploh. Tudi ta olajšava je bila potrebna; vsled slabe valute sosednih držav se ni bati podražanja v notranjosti države iz tega naslova, pač pa je dana možnost izvoza zlasti v slučaju ugodne prezimitve vinske trte, v katerem slučaju je na pomlad računati s padanjem cen. Kakor za alkoholne pijače tako je padla izvozna carina tudi pri izvozu raznih nealkoholnih pijač in ocedkov kot n. pr. za malinov ocedek itd. Za predmete, kateri se danes v dovoljeni meri uvažajo in se pri nas deloma izdelujejo, ni nikake notranje potrebe, da se za njihov izvoz stavijo kakšne težkoče. Iz tega vzroka je bil n. pr. proglašen prost izvoz olja, mila, sveč, razven lojenih, katerim se je carina znižala na 120 dinarjev. Skoro vsem kemikalijam, ki se izdelujejo pri nas, je izvoz prost, prav tako po večini vsem industrijskim izdelkom, ker je le zunanja industrija hotela našo ubiti, a naš izvoz ne more pri obstoječih razmerah vplivati na podražitev, posebno ker na izvoz predmetov v izdatni meri ni računati.

Kakor je iz navedenega razvidno, se v trgovinski izvozni politiki pojavljajo vedno bolj smernice, ki teže nazaj k normalnim razmeram, ki bi bile tudi že dosežene, ako bi ne obstojale ogromne valutne razlike posameznih držav. Opisani izvozni carinski tarif je zamišljen za dobo od 6 mesecev, a po preteku te dobe sodeč po dosedanjih izkušnjah bo docela padla podlaga za izvozno carino, ki bode obstojala le še v osamljenih posebnih slučajih. Uvozna carina se je pobirala za celo državo doslej na podlagi starega srbskega zakona o občni carinski tarifi. Umevno je, da je bil ta tarif prilagojen tedanjim srbskim razmeram, vsled česar bode treba temeljitih izprememb. Vendar Gospodarski svet tudi pri predlogih o uvoznih carini ni smel nastopati samostojno, temveč le v skladu s smernicami vlade, ktere sem v začetku svojega članka omenil. Te smernice se krijejo v načelu s smernicami, kakor jih je zasledovala srbska vlada pri svojem carinskem tarifu, le prilagoditi jih je treba današnjim spremenjenim razmeram. Smernice so zlasti zaščita svoje lastne moči in zadovoljitev fiskusa, ker je uvozna carina že preje tvorila precejšnjo kvoto kritja državnega budžeta. Svojo lastno moč pa je razumevala nekdanja srbska vlada ali bolje rečeno država v tem, da se kjerkoli mogoče postavi v gospodarstvu na svoje noge in otrese vpliva in odvisnosti od zunaj. Ta cilj pa je mogla vedno bolj dosegati s stvarjanjem ugodnih pogojev za razvoj in obstoj domače industrije. V nekaterih panogah je po svojem prirodnem bogastvu obdarjena Srbija ob vstopu v balkansko vojsko dosegla, čemur ima zahvaliti velik del svojih uspehov. Da pa je po balkanski vojski oslabela in v svetovno vojsko stopajoča Srbija tem bolj uvidela potrebo gospodarske samoosvoboditve, opravičuje, da naša sedanja država zasleduje iste ekonomske smeri, ki so se izkazale kot trdni temelji neupogljivosti. V težko dilemo prihaja presojevalec razmer pri vprašanjih, ali zastopati koristi konsumentov v času težkega bremena splošne draginje ali pa pomagati industriji, vedoč, da bo ta pomoč sicer trenutno v škodo konsumenta, a v neizmerno korist državi v doglednem času. Kdor trezno premisli položaj, mora se odločiti za občno korist, dasi je ta od-

ločitev začasno združena z navidezno škodo. Postopati drugače bi značilo stopiti v odvisnost inostranstva. Avstrijska in nemška železna industrija je na neprimerno višji stopnji razvitka kot naša in je jasno, da jima je pri obstoječi ogromni nadprodukciji življenjska potreba osvojiti si naš trg, četudi bi bilo to zvezano s še tolikimi milijonskimi žrtvami. Ako upoštevamo, da izda samo Avstrija okrog dve milijardi kron iz državnih sredstev za pocenitev živil, je umevno, da ima avstrijska industrija brez ozira na svojo petkrat slabšo valuto neprimerno cenejše delavske moči kot naša ter ji je tako mogoče voditi uspešno vsak konkurenčni boj. Pustiti našo industrijo, ki se bori danes z velikimi težkočami, brez zaščite, bi značilo pustiti propasti našo industrijo in to na ljubo inostranstvu ter se podvreči v njegovo odvisnost. Ako pa se s carino industrija zaščiti, ima ta zaščita vendar svoje meje ter predpostavlja, da se bode ista pod zaščito v doglednem času opomogla toliko, da se more potem udeležiti sama konkurenčnega boja tudi, ko se ji zaščita ukine. Ako bi našo železno industrijo pustili brez zaščite, nam bi sicer inostranstvo nudilo navidezno korist, a bi se ta navidezna dobrota, ko bi naša industrija onemogla, spremenila v izkoriščevanje. Seveda ima taka politika smisla samo za industrijo, pri kateri so vsi pogoji dani za razvoj, ne sme pa imeti taka zaščita namena šele ustvarjati industrije, katerih danes še ni.

Navedel sem v primer le železno industrijo, a enako je tudi z drugimi panogami v industriji, vedno predpostavljajoč, da so vsi pogoji za razvoj dani in da so to izjemne mere, ki ne smejo postati pravilo. Pa še nekaj smatram za potrebno, da pri tej priliki omenim. Industrija, kateri proži vlada svojo izjemno pomoč, se mora zavdati, da je ta pomoč dana le z ozirom na potrebo, a v pričakovanju, da si mora v kratkem sama ustvariti pogoje za konkurenčni boj brez izjemne pomoči, zlasti pa, da ta pomoč nikdar in pod nobenim pogojem ni bila dana v svrhu špekulacije iz izkoriščanja ugodne zaščite narodu v škodo. Ako in kjer pa bi carinska zaščita pokazala izrodke kapitalističnega izkoriščanja, bode dolžnost vlade brezobzirno poseči vmes. Kakor je Gospodarski svet pristal na izjemne pomoči razvijajoči se industriji, tako bode njegova naloga čez pol leta, ko bode kontroliral posledice svojega pristanka, s skrajnimi sredstvi nastopiti proti eventualno se dokazanemu izkoriščanju in v tem pogledu smatram, da je tudi javnost dolžna registrirati zlo-uporabe.

(Dalje.)

g Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani prosi, da bi vsi, ki nameravajo obiskati spomladanski vzorkarski veletrg v Pragi, blagovolili to naznaniti konzulatu najkasneje do 20. februarja 1921, da bi se v slučaju številne udeležbe zamogli preskrbeti direktni železniški vozovi. Legitimacije in odznake, ki upravičujejo k znižanju pristojbin za vidiranje potnih listov, k polovični vožnji na češkoslovaških železnicah kakor tudi k vstopu na razstavo, izstavlja konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani, Breg št. 8, I. nadstr., proti plačilu češkoslov. K 30.— v gotovini. Ugodnosti za češkoslovaške železnice veljajo od 24. februarja 1921.

g 42 milijardni deficit v Avstriji. Avstrijski državni proračun za l. 1920—21 izkazuje okroglo 71 milijard izdatkov in niti 29 milijard dohodkov. Torej znaša primanjkljaj 42 milijard; ta se je nasproti proračunskemu načrtu zvišal skoro za 233 odstotkov. Glavni delež pri tem stopnjevanju imajo kurzne izgube, ki znašajo okroglo 33 milijard, 45 odstotkov vs. izdatkov. Za pokritje primanjkljaja v teko-

čem upravnem letu so bila dovoljena l. e-ditna pooblastila v skupnem znesku 20 in pol milijarde; od primanjkljaja je torej nepokrit 21 in pol milijarde.

Politične novice.

+ **Novi predsednik dež. vlade.** Belgrajska vlada je imenovala za predsednika deželne vlade na Slovenskem dr. Viljema Baltiča, ki je bil doslej načelnik v ministrstvu za notranje zadeve.

+ **Politični odbor SLS v Novem mestu** naznanja, da se sestane zaupnikov iz gotovih ovir mora preložiti na 28. t. m. ob 10. uri predp. v pisarni tajništva SLS v Novem mestu. Naj ne izostane nobeden zaupnik. —

+ **Kaj dr. Gosar, Adolf Ribnikar, to je fant** — tako izzveni iz glasila slovenskih kapitalistov, ko razglasa po ljubljanskem dopisnem uradu, da je poverjenik za socialno skrb Adolf Ribnikar naročil stanovanjskemu uradu, naj zaseže poslovne prostore Slovenske banke, Slovenske eskomptne banke, Prometne banke, Češke industrialne banke, Gospodarske banke in Kreditnega zavoda. »Jutro« pravi, da je zgrabil dr. Gosar vso stvar nerodno, da je postopal s svojo naredbo protizakonito, ker je hotel hitro in uspešno pripomoči bednemu prebivalstvu mesta Ljubljane, ki se potika kot preganjanec po vagonih in temnih, vlažnih kletih in podstrešjih, do potrebnih, človeka vrednih stanovanj. In takrat so ravno ti liberalni magnati, ki se danes tako cedijo ljubčnido »malega človeka«, kakor bi rekel Pribeževič, dvignili najhujšo gonjo proti dr. Gosarju, zato ker so vedeli, da ima njegova akcija v resnici realen pomen in ni samo demagogija in pesek v oči. Sedaj bi si pa Adolf Ribnikar s pavovim perjem rad pridobil slavo »prijatelja ljudstva.« To je posebne vrste demagogija, katere so zmožni samo naši liberalci. Ribnikar — pa socialne reforme in socialno čustvo vanje! Ali sploh smemo kaj takega pričakovati od človeka, ki je prežet popolnoma liberalno-kapitalističnega naziranja? Demokratska stranka nam je dala s svojimi protiljudskimi dejanji vse polno dokazov, da vemo, kaj smemo od nje pričakovati. Ali je mogoče v isti sapi eno stvar pobijati in jo zagovarjati? Zato nimamo nobenega zaupanja v liberalno-kapitalistične odredbe, ker vemo, da imajo samo namen varati javnost in zakriti dejanski položaj. »Jutro« hvali na čudovito sumljiv način Jadransko in Kreditno banko, češ, da sta prostovoljno in brez dr. Gosarjevega pritiska pričeli zidati stanovanja za uradnike. Vemo pač, kje tiči zajec in da vrana vrani oči ne izkljuje. Jadranska banka in pa Ljubljanska kreditna banka sta kot bogati stari velekapitalistični podjetji z močno delniško glavnico pač morali izvršiti svojo dolžnost in kdor jih pozna, ve, da bi še dolgo tega ne storili, ako ne bi bil dr. Gosar s svojo železno roko posegel vmes. Adolf Ribnikar napoveduje sedaj tudi zaseg poslovnih prostorov Zadrudne Gospodarske banke, češ, da ni še ta dosedaj pričela zidati svoje hiše. Vsakemu pametnemu človeku je jasno, da ne more banka še predno obstojati, — zidati hiše. Zadrudna Gospodarska banka pa posluje šele od 1. julija in sicer je začela s skromnim kapitalom štirih milijonov ter je šele pozneje povišala svojo glavnico na 8 milijonov. Noben človek pa ni v zimskem času pričel zidati večje stavbe. Pripomniti pa bi bilo treba, da zahtevajo razni verižniški magnati naravnost horendne cene za stavbišča v mestu. Tu naj bi Ribnikar najprej posegel, če hoče res preprečiti stanovanjsko kalamiteto. Toda, kakor ga poznamo, vemo da tega ne bo storil, ker se bo — če ne že drugega — bal zameriti svojim prijateljem iz vrste liberalnih mogotcev. Gotovo pa bo Zadrudno-Gospodarska banka, kot naše zadrudno podjetje, vedela že sama ukreniti vse potrebno, da zadosti svoji dolžnosti in je to — kakor smo informirani — v tem oziru brez Ribnikarja ukrenila vse potrebno. Gospoda poverjenika za socialno skrb pa si dovoljujemo vprašati, kako je to, da se ni spomnil pri tem svojem velevažnem koraku, tudi na Obrtno banko? Bo pač že vedel zakaj!

+ **Jakobinci v letu 1921.** Pri izvajanju svojega za vso deželo pogubonosnega programa se »demokrati« sklicujejo na najrazličnejše faktorje. Ali boljšega primera za svoja dejanja pač dosedaj še niso našli, kot onega, ki ga navaja »Demokratija« v uvodniku: »Šta hočemo?«, kjer pravi: »Mi hočemo ono, kar so hoteli »jakobinci« že leta 1793.« Jako dobra in edina pravilna ilustracija njihovih dejanj!

+ **Izpopolnitev ministrskih mest.** LDU Belgrad, 14. febr. (ZNU) Pogajanja za izpopolnitev ministrskih mest se bodo nadaljevala prihodnji teden. Pričakujejo, da bo ministrski predsednik Pašić osebno vodil pogajanja. Njegova prisotnost v konstituenti bo razjasnila položaj.

Dnevne novice.

— V Mirni peči na Dolenjskem je umrl splošno znani trgovec Ivan Kostonjavec. Pred štirimi leti ga je zadela delna kap. Od tedaj do zdaj ni mogel več zapustiti postelje. Dolgotrajno ozezen je udano prenašal. R. I. P.

— **Jesenie.** Dramatični odsek Kat. d. društva priredi v nedeljo, 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer »Bohinjski upor«, spisal Fr. Ks. Steržaj. Delo je primerno popravljeno. Ponavlja se 27. t. m.

so se v skrajno počasnem tempu pomikali po strmih brežnjakih. Moja tovariša s konjem sta bila prisiljena držati korak z volovi, dočim sem se sam prerival skozi vojaštvo in med vozovi, da še pred nočjo pridem na svoje mesto. Ker je v bogosloviji stanoval kralj, prestolonaslednik in metropolit, je bilo poslopje zastraženo. K sreči je bila straža iz »obsadne čete« našega štaba, — stari znanci — ki so me takoj pustili na veliko dvorišče. Tu sem naletel na generalovega kuharja; znanje ž njim je bilo v tem trenutku zame vprašanje — želočca. Začel je poizvedovati, kje je sedaj naš štab in kdaj pride, ker ima dela polne roke; pripravlja namreč večerjo, katere se bo udeležil prestolonaslednik z generali in višjimi častniki. Naprosil me je, naj mu pomagam. Z veseljem sem bil pripravljen. V kleti je bila precej številna pernata »menažerija«. Njo je kuhar obsodil na smrt in meni poveril izvršitev. Po mračni kleti sem lovil gosi, purane, peteline, race in kokoši in s skrhano sekuro sekal vratove, da sem po končanem delu izgledal kot pravi rabelj; vmes pa sem obdelaval precejšen kos belega kruha. V kopalnici je že vrela voda in s pomočjo dveh vojakov smo v hipu oskubili takih dvajset ptičjih sorodnikov.

Zadovoljen s svojim polnim želočcem

in z nabasanimi žepi sladkorja in čaja — in pozno v noč z veliko težavo našel skromen kotiček pri vratih v šolski sobi. Ljeto so že smrčali moji tovariši. Bilo je sicer hladno in trdo ležišče, kar pa ni oviralo, da me je obiskal spanec in me zibal do jutra.

Že zgodaj v jutru drugega dne so nas zbudili za nadaljno pot. Kmalu nato pa je nastal hrup. Bogoslovci so bili v svojih stanovanjih popolnoma okrađeni iz zaklenjenih omar. Preiskava ni ničesar dožnela. Perilo, obleka in celo denar — vse je izginilo z neznanimi tatovi.

Štab se je medtem že pripravil na pot. Vsi oni, ki so bili v času umika pri-tegnjeni v vojaško službovanje, so bili od-slovljeni z »objavo«, da se lahko vrnejo v Srbijo in z denarno podporo v ta namen. Odslej so bili učitelji, duhovniki, železničarji, uradniki itd. prepuščeni sami bi. Odslej se niso mogli več jeziti na vojaško upravo zaradi nedovoljne in skromne hrane!

Posednik — konja.

Stanovanjski poveljnik odredi mene, da ves tren, ki je bil raztresen po mestu, zberem na določenem prostoru za odhod iz Prizrena. S pomočjo orožnikov, ki so bili dani na službo, sem svoj posel kmalu in točno izvršil. Da o tem izvestim svoje-

ga poveljnika, sem se vrnil v bogoslovijo, ki je pa že bila popolnoma prazna, ker je štab že odšel po drugi poti na čelo vojske. Ko sem se vrnil na prostor, kjer je bil zbran naš tren, je tudi ta že pošel naprej. Na ulici ni bilo, razen nekaj neprijaznih arnavtskih obrazov, nikogar več. Toda kmalu zagledam častniškega četa, ki je ravno stopil iz neke trgovine, pred katero je stal osedlan konj. Takoj se podvizam k njemu, da kaj bližje zvem, na katero stran jo je udarila naša kolona. Vojak mi je pokazal smer ter me nato zaprosil, naj mu podžim konja, češ da je v bogosloviji še nekaj pozabil. Storil sem mu to uslugo in potrpežljivo čakal precej dolgo na zamrznjeni cesti. Noge so mi že začele dreveneti od zime. Spoznal sem, da je fant najbrž namenoma zaostal in da je morda ponujal majorjevega konja arnavtskim trgovcem naprodaj. Odločil sem se tedaj na pot. Poskusil sem zajahati konja, kar pa ni šlo. Vodeč ga za uздо, sem dospel na križišče zunaj mesta in videl pred seboj na cesti dolge kolone premikajočih se vojaških vozov. Trije Arnavti me obstopijo in ponudijo mi sto dinarjev v srebru za konja. Njihovo ponudbo sem od-bil, kar z ozirom na nadaljne oblačnosti vendar le ni bilo umestno. (Dalje.)

— Državna posredovalnica za delo v Murski Soboti daje na znanje vsem upraviteljem veleposestev, gospodarjem in vsem obrtniškim podjetnikom, da ima na razpolago več tisoč poljskih delavcev, obrtniških pomočnikov in vajencev ter hlapcev in služkinj. Posebno se priporočajo upraviteljem veleposestev dobri, zanesljivi in prvovrstni prekmurski poljski delavci. Delodajalci naj se obrnejo na gori imenovani urad z natančnimi podatki: dela, plačila oziroma oskrbovanja in prevoznine.

— Žiri. Pomočniška izkušnja se vrši pred izpraševalno komisijo v nedeljo, dne 20. februarja t. l. ob 2. uri popoldne v prostoru obrtne nadaljevalne šole v Žireh. — Zadruga rokodelskih in dopuščenih obrtov. Matej Strlič, načelnik.

— Komunisti kot vlomilci. Po belgrajskih listih posnemamo: Nedavno je bilo v Valjevu izvršenih več vlovov, med drugim pri urarju Milivojeviću, kateremu so vlomilci odnesli za 24.800 dinarjev vrednosti. Kot storilce so izsledili in zaprli tri kvalificirane delavce iz valjevskih kurilnice, vsi doma iz bližnjih krajev. Pri hišni preiskavi so našli še za 20.000 dinarjev ukradenih predmetov. Vsi trije vlomilci so bili člani komunistične organizacije. Eden izmed njih — livar Franc Pecić — je v preiskovanem zaporu izvršil samoumor.

— Voljeja nevarnost. Iz Kočevja nam poročajo: Gozdar Auerspergovoga revirja v občini Koprivnik je ustrelil 9. februarja 44 kg težkega volka. V občini Koče-Gotenice je pa bila zastrupljena volkulja, ki so jo šele po nekaj tednih našli. Ležala je že tako dolgo v gozdu, da so jo lisice že skoraj popolnoma snedle. Odbor za pokončevanje volkov je dal za vsako žival 1500 K nagrade. Ko je zadnji sneg zapadel, so lovci po sledovih dognali, da se klati še najmanj 15 volkov po kočevskih gozdovih. Zatekajo se seveda tudi v sosednje šume. Napravili so že mnogo škode med divjačinami kakor tudi kmetom, ki jim trgajo drobnico. Velika nevarnost so tudi za ljudi, ki morajo skozi kočevske šume hoditi. V nekaterih krajih stariši le še s težavo spravijo otroke v šolo. Opozarjamo vlado, da pravočasno izda potrebne odredbe, da se rešimo te voljeje nevarnosti.

— Razpis natečaja. Razpisana je nadpoštarska služba pri poštnem uradu Ljubljana 3 (I/1), poštarska služba pri poštnem uradu Oplopnica (II/2) ter odpravniska služba pri potnem uradu Zg. Cmurek.

— Brzovanje pristojbine za Veliko Britanijo so se s 1. dnem t. m. spet izpremenile. Od rečenega dne iznaša pristojbina za brzovajke v prvih treh smereh 38 cent., v četrti smeri pa 51 cent. od besede. Pristojbine za časopisne brzovajke je znižana za polovico.

Ljubljanske novice.

Ij Proslava petdesetletnice pisatelja župnika Fr. S. Finžgarja. Slovenska kršč. socialna zveza proslavi petdesetletnico našega pisatelja Fr. S. Finžgarja z njegovo dramo »Veriga«, ki jo uprizori Ljudski oder dne 20. t. m. ob pol 8. uri zvečer v Ljudskem domu. Pred predstavo govori g. dr. Fr. Stele. Vstopnice se dobijo v predprodaji od petka dalje.

Ij Sodalitas ss. Cordis za Ljubljano ima svoj sestanek danes ob 5. uri popoldne v posvetovalnici Jugoslov. tiskarne. Dnevni red: Logika slabega dejanja v svoji aplikaciji na človeško družbo. Poroča univ. prof. dr. Jos. Srebrnič. — Duhovska knjižnica in čitalnica v Ljubljani. Poroča prof. dr. Fr. Perne.

Koncert »Ljubljane« dne 21. t. m. bo poleg doslej še neizvajanih izvirnih slovenskih skladb nudil štiri medijumske narodne pesmi.

Ij Frančiškanska prosveta (dramatski odsek) ima v sredo, dne 16. t. m. ob 7. uri zvečer vajo za prireditev. Udeležba obvezna. — Prostor ko po navadi. — Načelnik.

Ij Krščansko žensko društvo vabi k svoji izredno važni seji, ki se vrši v sredo, dne 16. t. m. ob 5. uri popoldne v Jugoslovanski tiskarni, II. nadstropje. Vabimo k polnoštevilni udeležbi (k)

Ij Društvo državnih pisarniških uradnikov za Slovenijo ima 20. februarja t. l. v posvetovalnici (mestni magistrat) I. nadstropje, svoj redni letni občni zbor. (k)

Ij Podražanje mesa. Od danes naprej je mestni magistrat določil za meso sledeče cene: Goveje meso I. vrste 30 K, II. vrste 28 K, telečje meso I. vrste 26 K, II. vrste 24 K.

Ij Policijsko ravnanje sestavlja dvakrat na mesec sezname pri njem prijavljenih izgubljenih in najdenih predmetov, ki bodo nalepljeni ne samo na uradni deski v poslopiju policijskega ravnanja, temveč tudi na mestni uradni deski, da se na ta način olajša interesentom vpogled v te sezname.

Ij Umrli so v Ljubljani: Frančiška Wenzosky, učiteljica v p., 76 let. — Pavla Pečnik, kantinerjeva vdova, 25 let. — Josipina Pisanski, žena pisarn. sinova, 30 let. — Ivan Kos, posestnikov sin, 4 dni. — Ana Gospodarič, gozdarjeva vdova, 81 let. — Marjeta Šterk, zasebnica, 74 let. — Minka Mihelič, žena železničarja, 32 let. — Nikolaj Črnivec, poljski dninar, 29 let. — Rado Loboda, rejec, 4 leta. — Fran Končan, ključavničar, 61 let.

Najnovejša poročila.

SEJA USTAVNEGA ODBORA.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Današnja sejo ustavnega odbora je otvoril podpredsednik dr. Tomljenović ob pol 10. uri dopoldne. Prvi je govoril demokrat Pavle Angelić o ženski volivni pravici. Radikalec Nastas Petrović je bilal vladni načrt ustave, a je končno izjavil, da bo glasoval zanj. Poslanec Demetrović se je pečal z govori komunističnih poslancev, govoril je dalje o vprašanjih socializacije, centralizacije in decentralizacije.

Na popoldanski seji, ki se je pričela ob pol 4. uri je govoril Etbin Kristan, ki je izjavil, da socialisti zato niso predložili svojega ustavnega načrta, ker nimajo večine. Polemiziral je s komunisti in priporočal delavcem, naj bodo v svojih zahtevah zmerni. Govornik ni proti dinastiji Karađorđevićev, a je načelni republikanec. Za njim so govorili demokrat Šumenković, komunist Jovanović in dr. Leginja, ki je povdarjal, da dr. Tomljenović po poslovniku nima pravice predsedovati sejam, ker je že govoril v načelni debati. Branil je decentralizacijo in poudarjal, da more biti demokratska država urejena decentralistično. Nato je bila seja zaključena.

IZJAVA JUGOSLOVANSKEGA KLUBA

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Na današnji seji ustavnega odbora je pred prehodom na dnevni red član Jugoslovanskega kluba dr. Dulibić polemiziral z govorom podpredsednika dr. Tomljenovića, ki je izjavil, da ima Ljudska stranka svojega šefa v Rimu in da se naslanja na italijansko ljudsko stranko. Dr. Dulibić je izjavil, da je Ljudska stranka podložna papežu v vprašanjih vere in morale, a v političnih vprašanjih ni nikdar iskala navodil v Rimu in jih tudi ni nikdar od tam prejela.

OBČINSKE VOLITVE V SLOVENIJI

LDU Zagreb, 15. febr. (ZNU) »Narodna Politika« poroča iz Belgrada, da je izvršena revizija občinskega volilnega reda za Slovenijo. Občinske volitve se bodo izvedle po vsej Sloveniji početkom aprila. Ženske ne bodo imele volilne pravice. Po novi naredbi se bodo morale predložiti kandidatske liste tiskane.

NOVA POGAJANJA ZA VSTOP V VLADO.

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Vlada je na svoji današnji seji sklenila, da se bo zopet pričela pogajati z zemljoradniki in muslimani za vstop v vlado.

OPREDELBA POSLANCEV.

LDU Belgrad, 15. febr. (ZNU) Tajništvo konstituantne je izdalo nastopne podatke o številu poslancev posameznih klubov ter o njihovem poklicu: Radikalni klub šteje 98 članov, demokratski 94, komunisti 59, Radićeva seljačka stranka 49, zemljoradniki 39, Jugoslovanski klub 27, muslimani 24, Narodni klub 11, socialno-demokratski klub 10, republikanci 3, izven strank pa je 5 poslancev. Po poklicu je med poslanci 193 uradnikov, 94 poljedelcev, 50 odvetnikov, 27 novinarjev, 20 trgovcev, 20 obrtnikov, 14 zdravnikov in 1 lekarnar.

KDO BO BALTIČEV NASLEDNIK?

Belgrad, 15. febr. (Izv.) Namesto dr. Baltiča, ki je imenovan za predsednika državne vlade za Slovenijo, predlagajo demokrati za načelnika v notranjem ministru vladnega tajnika Otona Pirkmaierja.

GENERAL VEŠOVIĆ OPROŠČEN.

LDU Belgrad, 15. febr. (ZNU) Sodišče je v razpravi proti bivšemu črnogorskemu generalu Vešoviću po obrambnem govoru razsodilo, da je generalu sicer dokazana krivda, vendar pa se na podlagi splošne amnestije od 28. decembra l. l., ki je bila razširjena tudi na kraje Črne gore, oprošča od obtožbe.

MEDNARODNI EVHARISTIČNI KONGRES.

Dunaj, 15. febr. (Izv.) Mednarodni evharistični kongres, katerih zadnji se je vršil l. 1914. v Lurdu, se bode zopet vršil. Letos se bo vršil mednarodni evharistični kongres v Rimu.

PRAŠKI NADŠKOF O LOČITVI CERKVE OD DRŽAVE.

Praga, 15. febr. (Izv.) Praški dopisnik lista »Pesti Naplo« je imel razgovor z nadškofom Kordačem, v katerem je nadškof izjavil, da je popolna ločitev cerkve od države po njegovem mnenju nemogoča. O češki narodni cerkvi je nadškof Kordač izjavil, da nima nobene bodočnosti.

AVSTRIJSKI ODOPLANCI V LONDONU.

Dunaj, 15. febr. (Izv.) V političnih krogih se čuje, da bo zvezni kancler dr. Mayr z dvema ministroma prihodnji teden odpotoval v London, da tam obrazloži neznošen položaj Avstrije. Brez krepke finančne podpore se republika ne bo mogla vzdržati.

MASARYKOVA BOLEZEN.

Praga, 15. febr. (Izv.) Stanje predsednika dr. Masaryka je bilo danes zjutraj ugodno. Vse nasprotne vesti so popolnoma izmišljene.

NA ČESKEM NE UVEDEJO POLET.

NEGA ČASA.

Praga, 15. febr. (Izv.) »Tribuna« poroča da je češkoslovaška vlada sklenila, da letos ne bo uvedla poletnega časa.

VISOKE DIVIDENDE.

Dunaj, 15. febr. (Izv.) V finančnih krogih cenijo letošnje dividende Alpine Montan-Gesellschaft na najmanj 50 kron.

ODKUP JUŽNE ŽELEZNICE.

LDU Belgrad, 14. febr. (ZNU) »Politika« javlja z Dunaja od 13. t. m.: Včeraj je bila tukaj konferenca jugoslovenskih in avstrijskih delegatov, ki so se pogajali o odkupu južne železnice in dosegli sporazum.

BORZA.

LDU Zagreb, 15. februarja. Devize: (vezano): Berlin 256—257, Italija, izplačila 236—237, Italija ček 232—234, Newyork kabel 143.50—146, Newyork ček 143.50 do 144.50, Pariz izplačila 1070—1076, Praga 190—191, Dunaj 21.72—21.90. Valute: dolarji 142—142.50, avstrijske krone 23—24, carski rublji 60—68, franc. franki 990, napoleon 475—478, nemške marke 243—245, romunski lei 195—198, italijanske lire 522—525, češkoslovaške krone 175—180.

Orlovski vestnik.

Seja predsedstva in vadičeljskega zbora Orliške zveze se vrši v četrtek ob 5. uri pop. v Jugoslovanski tiskarni (II. nadstr.) (k)

Telovadna akademija Orliškega krožka v nedeljo 13. t. m. v Ljudskem domu, je izborna uspela. Že deklaracija O. Zupančičevega »Prebujenec«, prednašana z globokim umevanjem, je navdušila vse poslušalce. Pri krožkovih prostih vajah je bila godba prepočasna in je zavlačevala prehode gibov. V celoti pa je bilo izvajanje prav dobro. Nekaj povsem novega je bila »Zvezda«, dovršena v izvajanju, kakor v sceneriji, z Bledom v ozadju. Lučke niso prišle do veljave: gibi pomanjkljivi, godba prehitra. Proste vaje za članice za l. 1921 so s svojimi lepimi, lahkiimi prehodi, spremeljane s petjem, prav dobro učinkovale in so v svoji harmonični celoti popolnoma sposobne, da zadovoljijo tudi še tako kritično oko. Vaje na gredeh so nekaj novega, sicer preproste, a so ugalaje. Skupine so bile izbrane in izvedene z dovršenostjo, ki je krožku samo v čast. »Dalmatinski šajkaš«, dalmatinska domovinska pesem, peta v duetu, se je ponavljala. »Spominčice« in »Oh, te marelece«, rajanje v lahkih, finih kostumih so prišle do popolne veljave. Zaključna točka »Vstajenje«, alegorična skupina, je dala duška hrepenju po odrešitvi in veselje nad združenjem vseh treh naših plemen. Prireditelj nam je po svojem izbranem, okusnem programu dokaz plemenitega stremeljenja in onega tihega smotrenega dela krožka, kateremu naj bo nedeljska napolnjena dvorana in zaslužen aplavz samo delno priznanje za ves trud in požrtvovalnost za dobro stvar. Splošna želja je, da se prireditelj v najkrajšem času ponovi. Na sledeče naj se v bodoče posveča malo več pazljivosti: Reditelji vseh dohodov v dvorano, glavnega, kakor stranskih, naj v prihodnje strogo pazijo, da pri odprtem odru nikdo ne vstopa v dvorano. Luči v dvorani naj se med izvajanjem ugasnejo. Tisto neollikano škorkljanje posameznikov med igro naj se neha. Malo več gledališke discipline!

Prosveta.

pr Medijumske narodne pesmi so prav posebna vrsta jugoslovanske glasbene narodne umetnosti. Ne strinjajo v sebi samo značaja slovenske in hrvaške narodne pesmi, ampak kažejo tudi nekatere znake slovanskih rodov, ki bivajo v vzhodni Evropi, zlasti rusinska narodna pesem pogosto enako mihko in otožno, pa kar iznenada vstopi v celo razposajeno zadonjo, kot se to tudi v medijumski tu in tam pojavlja. Nekaj pravih medijumskih bisserov bomo slišali na koncertu »Ljubljane« v ponedeljek, dne 21. t. m. v Unionu.

Dijaški vestnik.

d Jugosl. kat. akad. društvi »Danica« in »Zarja« imata odslej svoje lokale v Akademskem domu na Miklošičevi cesti; toliko v vednost event. dopisnikom.

Turistika in sport.

Drsalna tekma za prvenstvo Slovenije in Jugoslavije se vrši v nedeljo na Bohinjskem jezeru. Prvotni razpis v »Sportu« št. 4 od 22. jan. 1921 se je izpolnil sledeče: Pravico do tekmovalja imajo le tisti člani sportnih društev, ki so jugoslovanski državljani; prijavnina se je naknadno določila na 40 K na osebo, juniorji pod 16 leti so prijavnine prosti; prijavni rok se je podaljšal do sobote 19. t. m. Razpisane točke: Umetno drsanje: 1. Prvenstvo Jugoslavije in Slovenije. 2. Damsko prvenstvo. 3. Tekma juniorjev pod 16 leti. — T e k : 1. 1000 m, 2. 500 m, 3. juniorji pod 16 leti 200 m. Natančni razpis priobčuje »Sport« v 4. številu, dne 22. jan. 1921. Razpisane vaje niso težke. Tekme v umetnem drsanju se more splošno udeležiti vsak drsac, ki oblada loke naprej, trojko nazaj, vijuge in zanjko naprej.

Seja ljubljanskega občinskega sveta.

Ljubljana, 15. febr. 1921.

Sejo je vodil g. župan dr. Ivan Tavčar, ki je imenoval overovateljem zapisnika obč. svetnika Vrstovška in Kocmurja.

Predsedstvena naznanila.

Župan se je spominjal umrlega obč. svetnika Frana Malija, ki je bil občinski svetnik od leta 1896 do 1910 in od 1912 naprej do njegove smrti. Dalje se je spominjal umrlega zastopnika obrtnikov g. Mateja Kunca, ki je bil od leta 1891 do 1893 občinski svetnik.

Proti »Jutru«.

Župan se je nato pečal v z nekaterimi go-spodi, ki postajajo nervozni ob vsakem odlikovanju in ki so me napadli javno, ker nisem mogel iti ob odlikovanju Belgrada s strani Francije vsled svoje bolezni tja. Župan je pristavil: »Vprašanje je, če je bil tisti čas odlikovanju Belgrada primeren, ker nam je Italija oropala Postojno in Idrijo, kar bi bila lahko Francija preprečila, če bi bila storila svojo dolžnost.« (Živalno pritrditve).

Župan dr. Tavčar je končno naznanil, da je daroval baron Zois mestni občini pismo, katero je bil pisal Kopitar leta 1821 baronu Zoisu.

Ljudsko štetje in stanovanjski urad.

Župan dr. Tavčar je nato izjavil: Od ljudskega štetja leta 1900 do leta 1910 je naraslo prebivalstvo Ljubljane za ca. 7500 prebivalcev in za 350 hiš. Od ljudskega štetja leta 1910 do letos pa je naraslo prebivalstvo za ca. 6500 prebivalcev in le za 83 hiš. Zgradilo se je leta 1911 45 hiš, leta 1912 14 hiš, leta 1913 9 hiš, leta 1914 14 hiš, v letih od l. 1915 pa do l. 1919 pa se ni zgradilo nobene hiše. Leta 1920 se je zgradila 1 hiša, skupaj torej od l. 1911 83 hiš. Številke so skoraj neverjetne, Naravnost nerazumljivo je pa to, da tako primanjkuje stanovanj. Mogoče je povzročila nepriklje glede na stanovanja okolnost, da so dobili vsled korupcije v stanovanjskem uradu tuji verižniki prodajalne in stanovanja. Revidirati se morajo vsa stanovanja, katera je stanovanjski urad nakazal.

Dr. Tavčar je končno naznanil, da je bil vpoklican mesto umrlega Malija v občinski svet g. Arnold Bezenšek, višji uradnik banke »Slavije«.

Komunalna banka.

Podžupan dr. Triller je nato poročal o dopisu, katerega je poslal župan dr. Tavčar z ozirom na samostojni predlog obč. svetvalca Kocmurja o ustanovitvi »Komunalne banke« finančnemu odseku, v katerega imenu je stavil sledeče predloge:

1. Ustanovitev komunalne banke se odklanja; uvaževati pa bi bilo eventualno razširjenje delokroga Mestne hranilnice ob strogem varovanju pupilarne varnosti njenih vlog. Pozvati je upravo Mestne hranilnice, da o tem razmislije ter stavi občinskemu svetu svoje morebitne predloge.

2. Občinski svet uvideva, da so postala najnujnejša in neodložljiva vprašanja: temeljite restavracije mestnih cest in ulic, izpopolnitve in očiščenja cestnih kanalov, ureditve obrežij regulirane Ljubljane, pomnožitve nezadostne javne plinove razsvetljave in končno povečanja mestne elektrarne. Poleg tega bo vzeti čim hitreje v pretes vpašanje povečanja mestne klavnice, ustanovitve mestne ledarne in izpopolnitve cestne električne železnice.

3. Vseh teh restavracijskih del se bo treba lotiti na podlagi točnega programa in v etapah, ki jih bo določiti na podlagi finančne in tehnične možnosti ob roki strokovnjakega izvida.

4. Nemudoma in brez odloga pa je treba pričeti:

a) s temeljito popravo netlakovanih mestnih cest in ulic, kakor tudi trotoarjev; ravnotako nujna je organizacija vzdrževanja zadostnega snajenja in škropljenja vseh mestnih trgov, cest in ulic;

b) s tlakovanjem vseh poglavitnih in pa najbolj prometnih trgov, cest in ulic, to je zlasti Poljske ceste, Volfkovega in Starega trga, Peterske ceste, Wolfve ulice, Kopitarjeve in Stritarjeve ulice.

c) Občinski svet jemlje v vednost, da mestni stavbni urad proračunava restavracijska dela za popravo netlakovanih cest na 4.000.000 K. za tlakovanje poglavitnih trgov, cest in ulic pa po kakovosti tlaka na 5 milijonov oz. 7 milijonov kron, pri čemer seveda vsakoletni periodični strošek za vzdrževanje cest in za istotako neodložljive poprave uličnih trotoarjev še ni poštevan.

d) Izpopolniti je cestne kanale in jih temeljito očistiti, nadalje pomnožiti nezadostno javno plinovo razsvetlavo. Tudi stroški za ta dela še niso izračunani. vsakega pa bodo znali ob današnjih cenah materiala in delavnih sil tudi nekaj milijonov.

5. Občinski svet votira za vsa v interesu dostojne ureditve in asanacije mesta absolutno potrebna in neodložljiva restavracijska dela kredit do najvišjega zneska 20 milijonov kron.

Ker je izključeno pokritje takega izdatka po izrednih in periodičnih dohodkih mestne občine tudi ob najhujši izrabi davčne sile prebivalstva in ker je le pravilno, da se ta izredni investicijski izdatki porazdelijo na več generacij, katerim bodo prišla objektivna dela tudi v prid, se pooblašča mestni župan, da stopi v dogovore z denarnimi zavodi zaradi izposlovanja investicijskega posojila proti 50—70 letni amortizaciji, s katero bo pričeti najprej v proračunskem letu 1923. — Za to posojilo dovoliti je eventualno hipoteko na obe mestni vojašnici, ali na kako drugo mestno premočino, za kar bo izposlovati od fin. uprave popolno oporistev vseh pristojbin. (Koniec sledi.)

Imate bolečine? V obrazu? V celem telesu? Vaše mišice in živci Vam odpovedujejo? Poizkusite pravi Fellerjev Elza-flund! Bodele se čudili! 6 dvojnati ali 2 veliki specialni steklenici 42 K. Državna trošarina posebej.

Ali trpite na počasni prebavi? Na slabem apetitu? Zaprtju? Proti temu pomagajo prave Fellerjeve Elza-kroglice! 6 škatlic 18 K. Prava želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 20 K. Onot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elza trg št. 134, Hrvatska. A.

